

بررسی دلالت‌های زیبایی‌شناسی و معنایی رنگ طلایی در کتاب آرای و تذهیب عهد تیموری

نویسنده:

دکتر شمس قنادها

مؤسسه انتشارات روبرو

بهار ۱۴۰۱

- سرشناسه : قتاده‌ها، شبنم، ۱۳۷۱-
عنوان و نام پدیدآور : بررسی دلالت‌های زیبایی‌شناسی و معنایی رنگ طلایی در کتاب‌آرایی و تذهیب عهد تیموری / نویسنده شبنم قتاده‌ها؛ ویراستار سارا پارساروش.
مشخصات نشر : ایلام: رو به رو، ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری : ۱۶۹ ص.: مصور (رنگی).
شابک : ۸۹۰۰۰۰ ریال 9-33-7853-622-978 :
وضعیت فهرست نویسی : فیپا
یادداشت : ص.ع. به انگلیسی : Sh.Ghannadha. A study of the aesthetic and semantic...
یادداشت : کتابنامه : ص. ۱۶۲ - ۱۶۵ : همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع : کتاب‌آرایی - ایران - تاریخ -- تیموریان، ۷۱۱-۹۱۱ ق.
Book design -- Iran -- History -- Timurids, 1370 - 1505
تذهیب -- ایران - تاریخ -- تیموریان، ۷۱۱-۹۱۱ ق.
Illumination of books and manuscripts -- Iran -- History -- Timurids, 1370 - 1505
طلایی در هنر
Golden in art
Z۱۱۶ : رده بندی کنگره
۶۸۶/۰۹۵۵ : رده بندی لیویی
۸۸۰.۵۹۳۴ : شماره کتابشناسی ملی
فیپا : اطلاعات رکورد کتابشناسی
(انتشارات روبرو)

نام کتاب: بررسی دلالت‌های زیبایی‌شناسی و معنایی رنگ طلایی در کتاب‌آرایی و تذهیب عهد تیموری

نویسنده: دکتر شبنم قتاده‌ها

ناشر: روبه‌رو

مدیرمسئول: مهندس احسان شیرینی

ویراستار: سارا پارساروش

صفحه آرایی: مهین ملکی

طراحی جلد: دکتر شبنم قتاده‌ها

نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۱

شمارگان: ۱۰۰۰

چاپ خانه: تهران - خانه چاپ کتاب

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۸۵۳-۳۳-۹

قیمت: ۸۹۰۰۰ تومان

تلفن: +989216310766

Email: Robero.pub@gmail.com / www.roberopub.ir

کلیه حقوق این اثر برای ناشر محفوظ است و متخلفین به موجب بند ۵

از ماده‌ی ۲ قانون حمایت از ناشرین تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

چکیده:

انسان از دیرباز با هنرهای گوناگون آشنایی داشته و با کشیدن نقاشی و طراحی بر روی سنگ، دیوار، سفال و سایر موارد و وسایل دنیای پیرامون خود را زینت می‌بخشیده است و آثار هنری ارزشمندی را پدید می‌آورده است.

کتیبه‌ها، نقش برجسته‌ها و تزئینات نسخ، همانند کتاب آرایه هر یک از این هنرها انسان را به سمت اهمیت زیبایی و تزئینات متونی که برای آنها ارزش بالایی داشته جذب می‌کند. در کنار اهمیت تزئین و دلالت‌های زیبایی‌شناسانه در عرصه کتابت در دوره‌ی تیموری، این موضوع هنرمند را به سمت استفاده از مواد مرغوب و به دور از فساد‌پذیری جذب کرد که مورد استفاده قرار دهند. از جمله مواد مرغوب، استفاده از رنگ‌های طبیعی و درخشان در متون، مانند رنگ طلایی که کاربرد زیادی در تزئین متون از جمله کتاب مقدس داشته است.

رواج کاربرد رنگ طلایی در کتاب آرایه در دوره تیموری به معنای دلالت‌های زیبایی‌شناسانه به فراوانی مشاهده می‌شود، چرا که فی نفسه رنگ طلایی نمادی از پاکی و قداست می‌باشد. هنرمند با به تصویر کشاندن خلقت و هر آنچه که دارای ارزش می‌باشد، در قالب کتاب آرایه که همه از جنس فرهنگ و دلالت‌های زیبایی‌شناسی است، نه تنها به رضایت باطن خود می‌رسید، بلکه فرهنگ و دلالت‌های معنایی و زیبا‌شناسانه خود را اشتهاده و بسیاری از حرف‌ها را بیان می‌کند. در این زمان، هنگامی که هنر تزئین رنگ به خود می‌گیرد (به خصوص رنگ طلایی) که در تفکر اسلامی این رنگ در مدار نور حاصل می‌شود (همان گونه که نور در شکل تجزیه نشده دارد) و نمادی از وجود الهی و عقل الهی است. در واقع هنرهای سنتی مانند خوشنویسی و تذهیب هر دو برگرفته از ذهن هنرمند است و این خود از عالم مادی و عالم خیال و ذهن هنرمند می‌باشد. این خیال نشأت گرفته از نشانه‌هایی است که از جانب خداوند در زمین برای بشر تدارک

دیده شده است و هنرمند برای نشان دادن این هنرها و تراوش ذهن خود به مخاطب می‌بایست از موادی استفاده کند که دارای مقاومت و ارزش باشد، لذا رنگ طلایی که از فلز طلای دارای انعطاف و مقاومت در برابر فساد پذیری است و دارای درخشندگی ذاتی نیز می‌باشد انتخاب می‌کند تا بتواند ذات خداوند را همچون نورانیتی که با نشانه‌هایی از خود برای شناخت ما با هر چیزی بر این جهان گشوده است، برای انسان بازگو کند. در حقیقت هنرمند با استفاده از رنگ طلایی عالم ملکوت و پاکی را همراه با تلفیق گردش عالم مادی به عالم آخرت سوق و نشان داده است.

واژگان کلیدی: "رنگ طلایی"، "کتاب‌آرایی"، "تذهیب"، "عهد تیموری".

فهرست

۱۰	فصل اول: کلیات پژوهش
۱۱	۱-۱- مقدمه
۱۲	۲-۱- بیان مسئله
۱۴	۳-۱- دلایل خاص انتخاب موضوع
۱۶	۴-۱- ضرورت و اهمیت پژوهش
۱۷	۵-۱- اهمیت تحقیق
۱۷	۶-۱- اهداف تحقیق
۱۷	۱-۶-۱- اهداف اصلی
۱۷	۲-۶-۱- اهداف فرعی
۱۸	۷-۱- پرسش های تحقیق
۱۸	۱-۷-۱- پرسش های اصلی
۱۸	۲-۷-۱- پرسش های فرعی
۱۸	۸-۱- فرضیه های تحقیق
۱۸	۱-۸-۱- فرضیه اصلی
۱۸	۹-۱- پیش فرض های ضروری تحقیق
۱۹	۱۰-۱- نوع و روش پژوهش
۱۹	۱۱-۱- محدودیت های تحقیق
۲۰	۱۲-۱- وجه تمایز پژوهش با سایر پژوهش ها
۲۰	۱۳-۱- پیشینه پژوهش
۲۵	فصل دوم: ادبیات پژوهش
۲۶	۱-۲- مقدمه ای بر کتاب آرای و تذهیب، در عهد تیموری
۳۵	۲-۲- سابقه کاربرد رنگ طلایی در آثار متقدم کتاب آرای و تذهیب دوره اسلامی
۴۵	۳-۲- جایگاه تزئینی رنگ طلایی در کتاب آرای و تذهیب عهد تیموری
۵۴	۴-۲- شیوه های آماده سازی رنگ طلایی در هنرهای سنتی
۵۶	۱-۴-۲- ساخت رنگدانه طلا
۵۶	۲-۴-۲- ساخت رنگدانه طلا به روش فیزیکی
۶۹	۵-۲- اصطلاحات فنی در کاربرد رنگ طلایی در کتاب آرای و تذهیب
۷۲	۱-۵-۲- کاغذ آهار زده
۷۳	۲-۵-۲- کاغذ زر افشان
۷۳	۳-۵-۲- ترصیع
۷۴	۴-۵-۲- تحریر
۷۶	۶-۵-۲- زر افشان
۸۰	۷-۵-۲- عکاسی (صنعت عکس)

۸۲	 ۸-۵-۲- ورق چسبان
۸۳	 ۹-۵-۲- رنگه نویسی
۹۱	فصل سوم: معناشناسی و تجزیه و تحلیل کاربرد رنگ طلایی
۹۲	 ۱-۳- معناشناسی رنگ طلایی در هنرهای سنتی
۱۰۸	 ۱-۱-۳- بازشناخت مفاهیم سمبلیک رنگ طلایی در کتاب آرای و تذهیب عهد تیموری
۱۱۶	 ۲-۱-۳- آراء متفکران و هنرمندان سنتی در باب کاربرد رنگ طلایی در تذهیب و کتاب آرای قرآن کریم
۱۱۷	 ۳-۱-۳- شفافیت و خصیصه زرین بودن
۱۲۷	 ۲-۳- تجزیه و تحلیل کاربرد رنگ طلایی در شاهنامه بایسنقری (تیموری)
۱۳۸	 ۱-۲-۳- تجزیه و تحلیل کاربرد رنگ طلایی در قرآن تیموری (آستان قدس رضوی) پیشینه تزیین قرآن‌ها با رنگ طلایی
۱۵۳	فصل چهارم: یافته‌های پژوهش
۱۵۴	 ۱-۴- مقدمه
۱۵۸	فصل پنجم: نتیجه گیری
۱۶۲	 فهرست منابع
۱۶۶	 فهرست منابع انگلیسی
۱۶۷	 ABSTRACT